

Zkušební okruhy

VERZE 2017 (NOVÁ AKREDITACE)

*Magisterská státní zkouška – obor kulturní
antropologie*

Okruhy jsou určeny studentům magisterského studia – oboru kulturní antropologie na Katedře sociologie, andragogiky a kulturní antropologie FF UP a jsou orientačním podkladem pro přípravu na státní závěrečnou zkoušku.

Okruhy k magisterským SZZ:

- Antropologie migrace
- Kvalitativní výzkum
- Antropologické teorie kultury

A. Antropologie migrace

1. **Přehled migračních teorií, vývoj teorií**(konvenční a kritický přístup k analýze migrace, limity teorií migrace, transnacionální migrace)
2. **Konceptualizace integrace a adaptace** (vymezení integrace a její dimenze, utváření konceptu integrace, měření integrace)
3. **Migrační situace v Evropě (EU) a v České republice** (vývoj migrace v ČR, politický diskurz migrace, migrační politiky, druhy pobytů, azyl)
4. **Občanská společnost a migrace v ČR na mikroúrovni**(strategie a integrační proces z pohledu cizinců a občanské společnosti, nelegální migrace a klientský systém)
5. **Etnicita, národ, nacionalismus**(konceptualizace etnicity a kritika pojmu, politika identit, etnické hranice, etnonacionalismus, etnicita a náboženství)
6. **Emigrace** (emigrace z českých zemí; krajanské komunity, vystěhovalectví, Češi v zahraničí, osobnosti českého vystěhovalectví a exilu)

Literatura:

- ANDERSON, B. *Imagined Communities*. London: Verso, 1991.
- BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. *Přistěhovalectví a liberální stát*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2005.
- DRBOHLAV, D. a kol. *Migrace a (i)migranti v Česku*. Praha: Slon, 2010.
- ERIKSEN, T.H. *Etnicita a nacionalismus*. Praha: Slon, 2012.
- HROCH, M. *Pohledy na národ a nacionalismus*. Praha: Slon, 2003.
- JENKINS, R. *Rethinking Ethnicity*. London: Sage, 1997.
- MASSEY, D.S. (Eds.) *Worlds in Motion*. Oxford: University of Oxford, 2005.
- RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, Z. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Slon, 2009.
- NEKORJAK, M. *Klientský systém a ukrajinská pracovní migrace do České republiky*. Sociální studia, 1/2006.
- STRMISKA, M., Barša, P. *Národní stát a etnický konflikt*. Brno: CDK, 1999.
- TOLLAROVÁ, B. *Integrace cizinců v Česku. Pluralita, nebo asimilace?* Biograf, 39, 2006.
- TOPINKA, D. *Utváření konceptu integrace imigrantů*. In Topinka, D. et al, *Kultura, média, komunikace*. II. Olomouc: 2009, s. 145 – 172.
- UHEREK, Z., KORECKÁ, Z., POJAROVÁ, T. *Cizinecké komunity z antropologické perspektivy*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2008.
- WIMMER, A., GLICK SCHILLER, N. *Za hranice metodologického nacionalismu*. Sociální studia 1/2009, s. 11 – 48.

B. Kvalitativní výzkum

1. Kvalitativní přístupy a jejich teoretické pozadí, výzkumný proces, výzkumné strategie
2. Příprava výzkumného projektu
3. Výběr zkoumaných případů
4. Kvalitativní rozhovor – individuální a skupinový
5. Zajištění kvality výzkumu
6. Etika výzkumu, etické zásady
7. Tvorba dat a práce s daty, analýza dat – možnosti
8. Etnografie, pozorování
9. Základní charakteristika přístupů (narrativní výzkum, biografická analýza, fenomenologický výzkum aj.)
10. Porovnání přístupů a jejich využití ve výzkumné praxi (narrativní výzkum, biografická analýza, fenomenologický výzkum aj.)

Literatura:

- CRANG, M., COOK, I. *Doing Ethnographies*. London: Sage, 2009.
- CRESWELL, J. W. *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage, 2007.
- EMERSON, R., FRETZ, R. I., SHAW, L. L. *Writing Ethnographic Fieldnotes*. Chicago: University of Chicago, 1995.
- FLICK, U. *Designing Qualitative Research*. London: SAGE, 2007.
- KAUFMANN, J. C. *Chápající rozhovor*. Praha: SLON, 2010.
- KVALE, S. *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: SAGE Publications, 1996.
- MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006.
- MORGAN, D. L. *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Boskovice: Nakladatelství Albert, 2001.
- REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních věd*. Praha: Grada Publishing, 2009.
- SILVERMAN, D. *Jako robit kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar, 2005.
- ŠEĎOVÁ, K., ŠVAŘÍČEK, R. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007.
- STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J.: *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno, Boskovice: Sdružení Podané ruce, Nakladatelství Albert, 1999.

C. Antropologické teorie kultury

1. **Systematika antropologie a její postavení v systému věd** (etnografie a etnologie, antropologie a klasifikace vědních disciplín, příbuzné vědní obory)
2. **Kultura jako prostředek nebiologické adaptace** (J. Steward, L. A. White, M. Harris, R. Rappaport, N. Chagnon)
3. **Kultura jako biologický prostředek adaptace** (E. Wilson, J. Tooby, L. Cosmides)
4. **Strukturalismus** (C. Lévi-Strauss, E. Leach)
5. **Kognitivní přístupy v antropologii** (W. Goodenough, R. D'Andrade)
6. **Interpretativní a symbolické přístupy v antropologii** (D. Schneider, C. Geertz, M. Sahlins, M. Douglas, V. Turner)
7. **Postmoderní kritika v antropologii** (postmoderní kritika v sociálních vědách, krize reprezentace, etnografie jako text, kritická antropologie, J. Clifford, G. Marcus)
8. **Postkoloniální studia** (F. Fanon, E. Said, G. Spivak, H. Bhabha)
9. **Geopolitické modely sociokulturních identit** (střet civilizací, kulturní identity, kulturní imperialismus, deterritorializace, E. Said, T. Asad, T. Todorov, A. Appadurai)
10. **Přístupy k tělu a tělesnosti v antropologii** (M. Mauss, P. Bourdieu, T. Turner, B. Turner, T. Csordas)

Literatura:

- BARNARD, A. *History and Theory in Anthropology*. Edinburgh: Cambridge University Press, 2004.
- ERIKSEN, T. H. *Sociální a kulturní antropologie*. Praha: Portál, 2008.
- GOULD, S. J. *Jak neměřit člověka*. Praha: NLN, 1998.
- SAID, E. *Orientalismus*. Praha: Paseka 2008.
- SOUKUP, M. *Kultura. Biokulturologická perspektiva*. Červený Kostelec: Mervart, 2011.
- TODOROV, T. *Strach z barbarů. Kulturní rozmanitost, identita a střet civilizací*. Praha, Litomyšl: Paseka, 2011.